

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๓/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓๓/๒๕๖๗

วันที่ ๕ เดือน กุมภาพันธ์ พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บัญญัติว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง หรือไม่

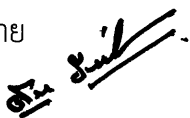
ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย โดยบัญญัติว่า “บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้”

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านความมั่นคง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรมนุษย์ การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจึงถือเป็นอาชญากรรมของประเทศและอาชญากรรมข้ามชาติ โดยเฉพาะประเทศไทย ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่รัฐบาลให้ความสำคัญโดยจัดให้เป็นนโยบายเร่งด่วนและวาระแห่งชาติที่เน้นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามผู้กระทำความผิดตลอดจนบำบัดรักษาฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดด้วยเครื่องมือทางกฎหมาย มีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ และอนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคีสมาชิก โดยมีการตราพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมาย

ยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เพื่อกำหนดมาตรการในการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอันจะเป็นประโยชน์ในการรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม รวมถึงการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในลักษณะองค์การอาชญากรรมซึ่งเป็นภัยร้ายแรงต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรและป้องกันการสนับสนุนการกระทำความผิดขององค์กรดังกล่าวในด้านต่าง ๆ โดยพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวกับคดียาเสพติด รวมทั้งประกาศและคำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดให้เป็นระบบและเป็นเอกภาพโดยมาตรา ๔ ได้บัญญัติให้มีการยกเลิกกฎหมายที่เกี่ยวกับยาเสพติดรวม ๒๔ ฉบับ

ประมวลกฎหมายยาเสพติดมีวัตถุประสงค์ในการประกาศใช้ตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติว่า โดยที่กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดได้กระจายอยู่ในกฎหมายหลายฉบับและการดำเนินการตามกฎหมายแต่ละฉบับเป็นหน้าที่และอำนาจของหลายองค์กร ทำให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีความสอดคล้องกัน อีกทั้งบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดบางประการไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน สมควรรวบรวมกฎหมายดังกล่าวจัดทำเป็นประมวลกฎหมายยาเสพติดเพื่อประโยชน์ในการอ้างอิงและใช้กฎหมายที่จะรวมอยู่ในฉบับเดียวกันอย่างเป็นระบบ พร้อมกันนี้ได้มีการปรับปรุงบทบัญญัติในกฎหมายดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ จำเป็นต้องกำหนดให้มีระบบอนุญาตเพื่อให้การควบคุมและการใช้ประโยชน์ยาเสพติดในทางการแพทย์ ทางวิทยาศาสตร์ และทางอุตสาหกรรมมีประสิทธิภาพและมุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสพยาเสพติด ซึ่งเป็นการบั่นทอนสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ รวมทั้งกำหนดให้มีระบบคณะกรรมการที่ประกอบด้วยบุคลากรซึ่งมีความหลากหลายจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณากำหนดนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพทางสังคมแก่ผู้ติดยาเสพติดให้เป็นไปด้วยความรอบคอบและมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ โดยมาตรา ๑ บัญญัติบทนิยามให้คำว่า “จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย

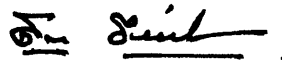

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ ๔ ที่ว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” มีผลทำให้ผู้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายเดิม ต้องมีความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายใหม่ เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับย้อนหลังเพื่อลงโทษบุคคลชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นการป้องกันการแพร่กระจายยาเสพติดและการใช้ยาเสพติดในทางที่ไม่ถูกต้อง อันจะนำไปสู่การเสียดียาเสพติด ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านความมั่นคง ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การแพร่กระจายยาเสพติดเข้าสู่กลุ่มเยาวชนซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประมวลกฎหมายยาเสพติดจึงกำหนดมาตรการในการป้องกันปราบปราม และควบคุมยาเสพติด รวมถึงการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยการกำหนดกลไกและมาตรการที่ใช้ดำเนินการแก้ไข ปัญหาโดยวิธีการทางสาธารณสุขแทนการใช้กระบวนการยุติธรรมทางอาญา ยึดหลักผู้เสพ คือ ผู้ป่วยที่ควรได้รับการช่วยเหลือให้เข้ารับการบำบัดรักษา ตลอดจนมีการติดตามช่วยเหลือให้กลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างยั่งยืน และมีการปรับปรุงบทกำหนดโทษในคดียาเสพติดให้มีความเหมาะสม ได้สัดส่วนกับระดับความร้ายแรงในการกระทำความผิด รวมถึงปรับปรุงอัตราโทษในคดียาเสพติดให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้การกำหนดโทษทางอาญาจะต้องใช้เฉพาะในกรณีความผิดร้ายแรงเท่านั้น ทั้งนี้ แม้ว่าประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บัญญัติบทนิยามคำว่า “จำหน่าย” หมายความว่า ขาย แลกเปลี่ยน จำย แจก หรือให้โดยมีสิ่งตอบแทนหรือผลประโยชน์อย่างอื่น และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย ซึ่งแตกต่างไปจากบทบัญญัติตามความในพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๔ เดิมที่บัญญัติว่า “จำหน่าย” หมายความว่า ขาย จำย แจก แลกเปลี่ยน ให้ ก็ตาม แต่เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีลักษณะเป็นขบวนการหรือเครือข่าย ทั้งการผลิต การนำเข้า การส่งออก การจำหน่าย และการมีไว้เพื่อจำหน่าย โดยที่ลักษณะการกระทำความผิดของการมียาเสพติดไว้เพื่อจำหน่ายและการมีไว้เพื่อจำหน่ายยาเสพติดเป็นความผิดที่มีลักษณะเกี่ยวข้อสัมพันธ์กัน แม้ว่าการมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติดอาจจะไม่มีการครอบครองยาเสพติดด้วยการยึดถือโดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตนก็ตาม แต่ลักษณะของการกระทำดังกล่าว ย่อมหมายถึงการ “มีไว้” ตามความหมายโดยทั่วไป ซึ่งอาจมีไว้โดยไม่มีเจตนาที่จะยึดถือเพื่อตนก็ได้ สำหรับการมียาเสพติดไว้เพื่อจำหน่ายจะได้รับโทษสถานใด ย่อมเป็นไปตามพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิด ชนิดและปริมาณของยาเสพติด ที่ศาลต้องปรับบท

อนันต์

กฎหมายไปตามฐานแห่งความผิดที่ผู้กระทำความผิดได้กระทำ ว่ามีเจตนาไว้เพื่อเสพหรือเพื่อจำหน่าย เป็นสำคัญ ดังนั้น การที่ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ นิยามคำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” เป็นเพียงการกำหนดนิยามความหมายคำว่า “จำหน่าย” ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ วัตถุประสงค์ และมาตรการป้องกันปราบปราม และควบคุม ยาเสพติดให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และความเหมาะสมกับรูปแบบของการกระทำความผิด ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ไม่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษ ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายเดิม ให้ต้องมีความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษ ตามกฎหมายใหม่ มิใช่บทบัญญัติที่กำหนดโทษทางอาญาโดยไม่มีกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้น บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ มิได้มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายยาเสพติด มาตรา ๑ บทนิยาม คำว่า “จำหน่าย” เฉพาะในส่วนที่บัญญัติว่า “และให้หมายความรวมถึงมีไว้เพื่อจำหน่าย” ไม่ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ